

TIJ KRAUTUV
Ston.

n. l. Str. Philad.
 los czeverykal. vymo
 isisizneka lietuvina

NAUSKAS

Tel. 65-15 D. Man

UNAS.

caniausiu gerimų
 io ir tt. Kvepianti
 talo.

A APTIEKA

Wolf

Str., Philadelph.
 rautuvėje grynos
 cius; teipgi turime
 Trelnorio Kartuj
 les. — Užkviesti
 sakrovų. Receptus

Giles.

AMPO 2-nd ir FEDE

kių kainų dienai

Bros.

ainbridge Street

rg Kolsun 950 S. Wale

Saliunas

gerimai; degtinė, alu
 ugiu snapas. Užkvi

lykit.

N.

Kampas Mant

lietuviszk

rautuve.

DINAS,

hiladelphia, Pa.

rykų ir kamazų vin
 ūjų ir vaikams. Pigi
 kas syki pabando
 ia gerumu pirkini
 czius, pirkite pa

KOV A.

Savaitinis darbininku laikraštis.

Nr. 10.

PHILADELPHIA, PA. 21 Liepos (July) 1905 m.

Metas I.

Kaip randasi nedirbantiems turtai?

1867-uose metuose Karl Marks išleido pirmąjį tomą savo garsingo veikalio „Das Kapital“ (kapitolas). Marks buvo vokiecis ir tuom laiku buvo ištremtas iš savo vaistybės Anglijon – o šioj šalyj kapitalizmas tada buvo aukščiausiai išsiplėtojęs, negu kur ant svieto. Žinoma, Anglijos studentai teipgi dirbo išsijuose tyrinėdami kapitalizmą ir, dėkui jų trisui, tapo sutverta plati ir stipra teorija „politiškos ekonomijos“, kuri dar ir šiandien tebturi savo vertybę. Marks apsipazino kiauriai su jų literatūra ir teorijomis; jis viską iš ten perėmė, kas buvo sveiku mokslu ir viską tą apdirbo savotiškai, pridodant tam liogiškas ir revoliucijines išvadas.

Tos gadinės ekonomistai jieškojo tokių kelių, kuriais turtai būtų sujungiami su tauta, arba kaip jie tada tą sąmoniaivo, – su tautos kapitalistais. Toliaus jie išrado, kad turtai yra tai „reikmenys“ žmoniijos, kurias galima pirkt ir parduot, ir kad jas padaro žmonių darbas. Jie teipgi išrado, kad visi tie padaryti mainams daiktai turi savo vertybę tokią, kiek padarymui kožno daikto buvo išskvota laiko.

Markas priėmė šią išvadą, drauge su kitais raštininkais tų laikų, ir iliustravo tą tokiu būdu: vienas žiponas, 10 svarų zolinės (arbatos), 40 svarų kavos, 10 saikelių kviečių, 2 uncijos aukso, pusė tono geležies – yra lygūs vertybėje 20-tei mastų drobės, – ir teip lygiai viens kitam. Šitie daiktai yra vaisiumi įvairaus budo darbo, bet žėdnas daiktas yra sulgynamas tokioje vertybėj, kiek padėta laiko jį padirbti. Ir teisingai žiurint, kožnas daiktas reikalavęs tolygaus laiko, turi ir tokiapat vertybę.

Kapitalizmas besiplėtodamas, išrado šioki mainų būdą: jis aprinko auksą už mieruotojų vertės visų kitų daiktų, ir toji vertybė tapo pavadinu kaina (prekė). Teji kaina, tokiu būdu, yra ne kas kitas, kaip tik apskaita laiko padėto padirbant

daiktus.

Taigi, kada kapitalistas perka daiktus, jis užmoka už juos auksu tiek, kiek tie daiktai verti buvo. Kiteip jam padirbėjai nebutų davę. Dabar prisiziurėkim, ar kapitalistas parduoda tuos pačius daiktus už tiek, kiek jie verti ir kiek jis už juos užmokejo? Jeigu jis teip darytų, tai kaip jis galėtų daryti pelną – pirkdamas ir parduodamas už tą kainą, ko daiktai yra verti? Kaip jis galėtų sulaukti pagįžtant savo kapitalo ir pelno?

Šitą mazgą išrišė Marks, ir jo išrišimas yra toks, kad kiekvienas darbininkas gali ir privalo suprasti. Aš pabandysiu tą paaiškinti teip trumpai ir aiškiai, kaip galima.

Darbininkas, teipat kaip ir kapitalistas, eina rinkon pirkt ir parduot. Jam reikia maisto, drapanų ir pastogės; to visko jam reikia užlaikymui gyvasties savo ir savo vaikų. Jeigu jis išsigali, tai jis nusiperka dar ir kitą kokį daiktą. Bet jis nusineša rinkon parduot vintintelį dalyką, ką turi – tai savo spēkas.

Jis savo spēkas parduoda tiktai už paskirtą kainą, kaip ir kiekvienam daiktui. Jo spēkos tiek prekiuojamos, kiek prekioja paprastas darbininko pragyvenimas, imant drauge lėšas auginimo vaikų ir pristatymo jų rinkon, kada tėvai bus jau nusivalčioję.

Kapitalistas, kuris yra pabirkantas arba kitokis darbo davėjas, ateina rinkon ir perka darbininko spēką, lygiai teip, kaip savo žalią medegą, savo anglis, ir tt. Ir jis tą labai sumaniai apdirba, nes pirkimas darbo spēkų atneša jam pastebėtiną pelną. Kada jis nusiperka tas darbo spēkas ir sujungia jas su mašinerijomis išdirbvstėje, tai visa žalioji medega, po apdirbimo, įgauna didesnę vertę, daug didesnę negu kapitalistas užmokejo ją pirkdamas. Štai kaip tas pasidaro. Padėkim išdirbinį ant lygios su žalia medega, pridėkim dar kurą, mašinerijų alyvą ir kitas visas iš auksto nepermatomas išlaidas; pridėkim susidaužymą ir sugedimą mašinerijų, budinkus; pridėkim dar

bininkų algas; dabar tą viską suskaičius, pridėkim ką kapitalistas ima viršaus parduodamas daiktą, ir tą Marks pavadino „perviršine vertybe“.

Jis tą iliustruoja šitepos. Darbininkas dirba knatų dirbtuvėje dvyliką valandų per dieną ir įverpia špulion 20 svarų knato. Paskiau jis špulį parduoda už 30 šilingų. Dabar suskaičykim: knatas prekiovo 20 šilingų. Darbininkui užmokejo 3 šilingus, kaip algą. Nudilimas ir susigadinimas mašinų maždaug apsikaito į 4 šilingus. Tokiu būdu prekiovo knato suverpimas 27 šilingus. O kadangi kapitalistas už jį paėmė 30 šil., tai čion matome, kad jis paėmė 3 šil. viršaus, kuris eina kapitalisto kapšan. Tas tai ir vadinasi „perviršinė vertybe“ ir tas yra jau vienas budas, kurs nedirbantiems suteikia turtą.

Patyrę esame, kad dabartinėse darbo sąlygose, kaip Anglijoj teip ir pietinėse valstybėse Amerikos, šiandien darbininkas gali su trims šilingais šiaip-ne-teip išmūsti, ir jis už tą mokestį noriai dirba. Bet jis padirbėjęs tik šešias valandas prie knatų, jau apmoka sau algą ir visas kapitalisto išlaidas; kitas šešias valandas jis dirbdamas jau žveria kapitalistui pelną, kurį mes jau žinome po vardu „perviršinės vertybės“.

Tokiu tai būdu kapitalistas daro sau pelną. Aš ne noriu tvirtint, kad jis visuomet daro pelną tiktai šimtiniam procentu, kaip kad augščiau pristame pavikslėlyj. Tas įvairuoja sulyg aplinkybių. Kur yra aukščiausiai išsiplėtojusį industrija, kur yra ištobulintos mašinerijos, kaip antai dirbtuvėse pieno, tas pelnas siekia labai aukštus nuošimčius. Mažesnėse industrijoje, kur yra vartojami menkesni įrankiai, ten mažesnis ir pelnas.

Vėla, ne reikia manyti, kad šitoks pelnas, šitoji „perviršinė vertybė“ – eina čielai kišenėn samdytojaus, ypatirgai smulkaus samdytojaus. Priešingai, nuo smulkaus samdytojaus tankiai išplėšia tą pelną didesnis ir stipresnis už jį; tas nuolat darosi, kad stambesnieji pramonikai

visumet žergia ant kaklo menkesniųjų, kėsinaisi atimt nuo jų išdirbystės įrankius ir smerkia juos eilėna alguojančio proletarijato.

Nurodydami pobūdį „perviršinės vertybės“, mes socialistai vienok sakome, kad algų sistema ne visumet buvo peiktina, nė kapitalistai, kurie tą sistemą šiandien prilaiko, yra teip labai „blogi“. Algų sistema savo laike daug prisidėjo prie pakilimo pramonės. Po taja sistema išdarbystė teip išsiplėtė, kaip niekad nebuvo buvusi tokia, ir beto gal dar labai ilgus metus būtų reikėję jos tokios laukti. Szių dienų darbas duoda vaisą dešimtį, šimtą, pagaliau tukstantį kartų didesnę negu vartojant primityviškas senovės metodus. Bet reikia įsidėmėti du dalyku.

Pirmas, kad kapitalistas, kurs ankstyvesniuose amžiuose keravijo mašinerijas, teip saktų buvo jų smagenim, šiandien suaugus korporacijoms ir trustams, jis tapo dykunu-akcionierium, ir keravijimą išdarbystės bėgio užkrovė vienintėliai ant alguojančių darbininkų.

Antrą, kiekvienas patobulinimas mašinerijų padidina akcijų vertybę išdarbuiose, ir tas viskas eina kapitalistui; darbininkui vos telieka trupučiai, kuriais jis stengiasi pagerinti savo buseną ant tiek, kad išlįst iš vargų ir skolų. Tokiu būdu darbininkas praanka ir pradeda nerimauti, ir pasekmės to visko esti teip vd. „kova kliasų“. Bet apie tą bus kalbėta ateinančią savaitę.

Pagal C. H. KOTT, VARGOMATIS.

Riaušės nesiliauja.

Maskolijos laikraščiai paduoda žinias iš visų kraštų savo šalies, apie judėjimą kaimiečių, iš kurių matosi, kad revoliucijos darbas eina pirmyn. Sako „Vilniaus Žinios“: – „Ką tik prasidėjo šienpiūtė, o Saratovo gubernijos kilo vaidai tarp sodiečių ir dvarininkų. Sodiečiai eina šienautų dvarų pievas, o ant atolo tuoj leidžia gyvulius. Kaikuriose vietose ukininkai degina dvarininkų triobas.“ „Lebedino pav. (Chark. gub.) pakilo dideli gaisrai, ukininkai buriais vaikščioja po dvarus ir daro riaušės. Nusijusta karumėnė ir nuvažiuo vice-gubernatorius.“ „Sovnovičiuose kilo visutinas streikas. Darbininkai vaikščioja po miestą su raudonomis vėliavomis ir daro demonstracijas.“ „Žydų kvartaluose (Varšavoje) labai neramu, renkasi žmonių minios, kurias vaiko kareiviai.“ „Sustreikavo daugelio fabričių darbininkai, duonkepiai ir spaustuvės; lenkų dienraščiai neišėjo. Kaikuriose vietose miesto pakraščiuose buvo mėginta padaryti stiprumėles (barikadas).“ Kalšiuji nuolat mėginama iškelti

manifestacijas. „Atkarsko, Petrovsko ir Serdovsko paviečiuose prasidėjo ukininkų bruzdėjimai. Ukininkai nesiklausę šienauja dvarininkų pievas ir gauo gyvulius. Ten nuvažiuo gubernatorius.“ „26 birž. (Czenstakavoj) ties miesto valdyba metė bombą. Sako.... iš publikos yra keli sužeisti.“ „Druskos kasyklose (Slavianske) prasidėjo visutini streikai.“ „Peterburge ir Maskvoje prasidėjo įvairių suvienytų profesijonališkų kuopų tarybos, kame rengia visutiną streiką. Neuzilgo tokios pat tarybos busančios, anot paskalų, ir provincijoje. Streikas, kaip sako kurstytojai, turi sujungti tukstančius, daigi dešimtis tukstančių inteligentų: gydytojus, advokatus, žurnalistus, inžinierius, mokytojus, technikus ir kk.“ „Baltstogėj... peršovė miestsargj.“ „Daugelyje Odeso pavieto valsčių sustreikavo kaimo darbininkai. artojai paliko dvarų laukus, kaikuriose vietose darbininkai nuvezė nupiautą sieną ir parsivarė sau dvarininkų gyvulius. Czia parkvietė karumenė.“ „Lebedino pavietyje netvarka baisiai plat nasi. Sumos pavietyje yra stipri kareivių sargyba.“ „Minsko ir Novgrodko pavietuose streikuoja laukų darbininkai ir ukininkai; ateivių prie darbo jie neprileidžia. Daugelyje dvarų yra pastatyta kareivių sargyba. Baugu, gali prasidėti sumišimai ir agrariški nesusi-pratimai.“ „Birž. 26 (Kaune) 1000 žmonių padarė demonstraciją.“ Ir t.t. ir t.t.

Tokių ir tam panašių pranešimų dabar pilni cenzuruotieje laikraščiai Suprantama, kad cenzura daugelį aštrumų iš pranešimų išbraukia. Ir visgi žmonių nerima aiškiai matyti.

Nedėioj buvo pranešta, kaip tulas regimentas kareivių Lenkijoje, pakėlė maištą ir išrinko sau naują aficerių. Kadangi pirmojo aficeriaus jie nebuvo suėmę, tai tas pritikojęs išrinktąjį nušovė ir patraukęs kitą ratą kareivių, maištininkus numalsė. – 17 liepos pranešė iš Kronštadto, jog karės laivas „Aleksandras II“ išėjo į mares be aficerių, pasiėmęs sau vadus iš revoliucionierių. Vadinas pasišiausė. Szis laivas kelia 9900 tonų ir turi 604 mareivius. – Ant skraiduolių „Minnie“ ir „Revel“ teipgi pasišiausimai tebeduruoja. – Lodzėje susišiausė „Ekaterinburgo regimentas“ ir užmušė savo aficerių. Sako, jog susišiausėlius įstengė areštuot. – Varšavoje 17 l. slaptos policijos vakmistrą užmušė. Policija besivydama užmušėjį paleido šuvių paplupą ir užšovė tulą pirklių.

Akyvaizdoje tokių rusčių apsiereiškimų, kas valanda gresiančių užkurti didelę revoliucijos liepsną, carų valdžia nebsumano ką veikti. Pats tironas Trepov nebuspėja parodyt savo žvėriško talento. Tuli autokratijos gelbėtojai net pataria perkelti carą sedėnę į Maskvą. Peterburge mat žmonės labai maišytų nacių ir jau apsipazinę su caro naminiu knutu, jo pradeda neapkęsti. Maskviečiai dar iš senovės į carus tiki, kaipo į dievo ranka patėpliotus. Pabėgimas caro Maskvon parodytų, ko jis yra vertas ir priduotų drąšos revoliucionieriams.

Kaimo darbininkai ir darbininkės!

Jūs vargo žmonės, jūs ariami jaučiai, pasamdyti turtingųjų ir pakinkyti jungan nepabaigto darbo, sustokit vilkė sunkią savo naštą ir pasirupinkit bent kartą, kaip geriau savo gyvenimą sutaisyt.

Jūs pastatot ponams gražius rumus, kasdien suruošiat jiems gardžius pietus; patįs vienok gyvenat dažniausia dregnuose lauzuose ir mintat juoda duona. Jūs eptaisot dykaduonius, išpenit jiems arklius ir padirbinat karietas važinėti; patįs vaikščiojat amžinai peksti ir apdriskę.

Jūsų samdytojai, nesėję, nepjovę, visgi esti turtų pilni, gali sau mokslą įgyti, važinėti po svieta, gali linksmai praleisti jaunas savo dienas ir apsisaugot nuo vargo, ligos ar senatvės susilaukę.

Bet jūs, kaimo darbininkai ir darbininkės, esat turtingųjų vergais da ir šiandieną, be laisvės, iš prievartos tamsų, nepatyrę, kas tai yra gyventi žmoniškai. Už darbą per visą amžį gaunat, pasenę nuo savo darbo davėjų tik terbą ir lazda ubagauti.

Draugai! Gana vargti be galo. Atejo laikas reikalaut, kad svieto penėtojai ir sedytojai patįs galėtų geriau gyventi. Mēs, lietuviai social-demokratiai, tie patįs aptariami blogj ar tamsių žmonių „cicilikai“, patariame jums pastatyt savo samdytojams šitokius reikalavimus.

Turi but jums sutrumpinta darbo diena. Ateitėje darbininkai privalo pasirupint, kad jiems per parą reiktų aštuonios valandos dirbti, aštuonios miegoti, aštuonios ilsėtis, arba pasiskaityt, pasi-linksmit. Sziui dieni reikalaukit, kad dirbti reiktų kasdien tik dešimtį valandų, kaip jau pačios carų valdžios norima įvest dėl miestų darbininkų.

Turi but jums tiek padidinta alga, kad jos užtektų jūsų kuno ir dvasios reikalus. Firmam kartui samdytojai teuzmeta bent po dvi grivini ant kiekvieno rubliaus algos. Alga turi buti keliami visiems: bernams, mergoms, ordinarčikams ir padieniniams, labiausia tiems, kas lyg šiol gaudavo kuomažiausia.

Reikalaukit geresnio valgio, geresnių triobų gyventi, drabužių apsilikti, geresnio apsiėjimo.

Pasirupinkit, kad reikalavimai jūsų

butų išpildyti nesutiks geru darbymetę ir nuo darbo. Streikuokit kokios samdyto nedeginkit ir čiu, kol jie jus jus policijos vienok tiems, teisingų jūsų garos ir užleist vanokit ir savie kurie neprisidė bą meskit kiek Tai tiek par Bet darbinink neuztenka. Jie amžj jie nevarg laukę. Visum duoti pasenusie ninkams pinigų Reikalanga, galėtų darbą sa tegul visus kraš kur užsidirbti. Darbininkam mai ir geri teigintų nuo turti Jiems reikali dykai ir gerai. tų leista patienz lais, leista būtų apie viską šnel tverti visokias streikai. Darbin ge su kitais kraš ropintis reikalai: vieto, savo viso l reikalanga, kad i tų žmonių p taru, o ne pont Bet tuokart, dabartinė caro v gnan! Caro be ro gerove ir re i ol je tik šaudė ninkus, neduoda pratesnius iš jų skilijon. Jie suk nių visus mokesč su pasilikdavo v ro ligišol ponais ra. Tie caro bi gerojuj pasitraul vieto. Nenorės geruo bet senybinė tvar ro tiek nebus ga Vietoj caro val nių valdžią. Dėl nankim seimā V mės patįs iš ro balsus slaptai,

gelbėtojai net patarę į Maskvą. Pa labai maišytų nac caro naminiu knu kęsti. Maskviečių tiki, kaip į dievo bėgimas caro Mas yra vertas ir pjo nieriams.

ir darbininkės!

jūs ariami jaučiam, ir pakinkyti jus sustokit vilkė su rupinkit bent karvenimą sutaisyti, s gražius rumus, s gardžius pietus, žniausia dregnuojuoda duona. Jūs išpenit jiems arkas važinėti; papeksti ir apdriškę, ėje, nepjovę, vsau mokslą įgyti, li linksmi praleit r apsisaugot nuo susilaukė.

ninkai ir darbin vergais da ir šipievarios tamsų, venti žmoniškai, gaunat, pasenę tik terbą ir lazda

be galo. Atėjo ieto penėtojai ir geriau gyventi, nokratai, tie patamsių žmonių ums pastatyt sareikalavimus, pinta darbo die, i privalo pasiruą reiktų aštuonios miegoti, asiskaityt, pasiekalaukit, kad dešimtį valandžios norima kų.

idinta alga, kad dvasios reikadytojai teuzmekiekvieno rubuti keliama vi, ordinarčikams tiems, kas lyg a.

algio, geresnių psivilkti, gereslavimam jįsų

butų išpildyti. Todėl, jeigu samdytojai nesutiks geruoju, parinkit karščiausia darbymetę ir atsisakykit, visi susitarę, nuo darbo. Padarykit streiką.

Streikuokit ramiai. Dvarų, arba šėip kokios samdytojų savasties nekludykit, nedeginkit ir neardykit. Nelieskit jų pačių, kol jie jūsų nelies ir nešauks prieš jus policijos ar kareivių. Nedovanokit vienok tiems, kurie norėtų pasislėpti nuo teisingų jūsų reikalavimų už valdžios nugaros ir užleistų jus caro bernais. Nedovanokit ir saviems išdavikams arba tiems, kurie neprisidės prie jūsų streiko. Darbą meskit kiek galima visur vienu laiku.

Tai tiek pareikalaukit šiai dienai. Bet darbininkams vien tokių atmainių neužtenka. Jiems reikia, kad dirbę visą amžį jie nevargtų senatvės ar ligos susilaukė. Visumenė, visas kraštas privalo duoti pasenusiems ar susirgusiems darbininkams pinigų pragyventi.

Reikalinga, kad darbininkai visados galėtų darbą sau rasti. Ištikus bedarbei, tegul visas kraštas pasirūpins duoti jiems kur užsidirbti.

Darbininkams reikalingi geri įstatymai ir geri teismai (sudai), kurie juos gintų nuo turtingųjų skriaudimo.

Jiems reikalingas mokslas, duodams dykai ir gerai. Jiems reikalinga, kad būtų leista patiems rupintis savais reikalais, leista būtų atvirai rinktis, atvirai apie viską šnekėtis, turėti savo raštai, tvirti visokias draugoves, liuosai kelti streikai. Darbininkams reikalinga, drauge su kitais krašto gyventojais, patiems rupintis reikalais savo valsčiaus, savo pavieto, savo viso krašto – Lietuvos. Jiems reikalinga, kad mūsų krašto valdžia nuo mūsų žmonių prigulėtų ir būtų mūsų tarnu, o ne ponu, kaip dabar.

Bet tuokart, draugai, reikia išgriaut dabartinę caro valdžią! Teip, reikia išgriaut! Caro bernai temoka rupintis savo gerove ir reikalais piniguočių. Ligšol jie tik šaudė streikuojančius darbininkus, neduodavo jiems apsišviesti; supratesnius iš jų varydavo Sibiran ar Maskolijon. Jie sukraudavo ant darbo žmonių visus mokesčius, visas sunkenybes, o sau pasilikdavo visas lengvenybes ir buvo ligšiol ponais ir prispaudėjais Lietuvos. Tie caro bernai, zinoma, nenorės geruoju pasitraukt iš šiltos ir nutupėtos vietos.

Nenorės geruoju, priversim piktuoju, bet senybinė tvarka reikia maint; be to vis tiek nebus galo mūsų vargom.

Vietoj caro valdžios pastatykim žmonių valdžią. Dėl mūsų krašto, Lietuvos, sušaukim seimą Vilniuje iš atstovų, kuriuos mes patįs išrinksim paduodami savo balsus slaptai, visi suaugę vyrai ir mo-

terys, kas kokio turto, tikėjimo ar luomo nebutų. Vilniaus seimui mes duosim valią rupintis visais reikalais mūsų krašto. Tai bus nauja mūsų valdžia, mūsų pačių renkama ir mums paklusni. Ji tikrai neužmirš, kas dėl mūsų būtų naudinga. Gražus ir naudingas būtų darbas, tik nepakeliamai sunkus, – pasakysit. Juk caro valdžia turi pulkus kareivių, šaudykles, armatas, o mes plikoms rankoms stosim kovon.

Nenusigąskim. Ir pas mus yra pulkai be skaičiaus, tik kol kas išblaškyti. Jie greitai vienok susikuops vienon vieton. Jau pasikelė prieš valdžią fabriku darbininkai visoj rusų viešpatystėj. Jau valdžios nebeklauso žmonės Lenkijoje, ant Kaukazo, Finijoje, Latvijoje. Nerimsta iš keršto patįs rusai. Kada jūs kilsit, prie jūsų prisidės išvarginti mokesčiais ir visokiais prispaudimais ukininkai Lietuvos ir bus tuokart šimta kartų daugiau kareivių prieš carą, negu už carą.

Vietoj šaudyklių ir armatų mums pabus pasipriešinimas caro valdžiai.

Todėl atsisakykim jos kilsyt. Nemokėkim mokesčių kam reikia mokėti. Mobilizaciją apšaukus, neikim vaiskan, kam reiktų eit.

Rudeniop tegul nestoja liuosų traukti mūsų jaunumenė, o jeigu kas stos, neleiskime jų.

Ne klausykim ir jokių reikalų neturėkim su policija ir žiemskiais. Atsisakykim lankyti ištvirkusį valsčiaus sudą ir savo nesutikimus atiduokim išrišt suvo kaimynams. Neleiskim vaikų valdžios mokyklon. Prizadėkim ir prisiekim daugiau nebegerti degtinės, iš kurios valdžia išrenka šimtus milijonų rublių ir paskui juos apverčia ant mūsų galvų. Jeigu už pasipriešinimą valdžia norėtų suimt prakilnesnius mūsų vyrus, neišduokime jų ir neapsileiskim caro bernams. Paliepkim čiauninkams išsinešint iš mūsų krašto, o piktiems ir nepaklusniems varykim kakton kulka. Szunims tebuna šunies ir smertis.

Kada neduosim valdžiai nė žmonių, nė pinigų, sutirps jos galybė, kaip pavasario sniegas, o mes iš prislėgtų pavaldinių virsim valdytojais savo krašto ir savo reikalų.

Draugai! Jau atėjo laikas pasirokuot su prispaudėjais! Priminkim jiems dabar kražiečių kraują ir viską, ką mes nuo jų iškentėjom, kaip lietuviai. Suskaičykim visus mokesčius, kuriuos valdžia tiesiai ir kreivai plėšė iš nuskurėlių desėtkus metų. Padėkavokim policijai už jos vagnystas, pasityčiojimus ir plėšimus; žiemskiams už jų sauvalę ir suktybes; visai caro valdžiai – už kraują šimtu tukstančių varguolių, paklotų tolimos Mandžu-

rijos laukuose, sušaudytų čia po miestus ir kaimus, supudytų kalėjimo urvuose. Nedovanokim jai tukstančių milijonų, išpustitų šimet su japonais. Už mūsų pinigų ir kraują mūsų brolių tegul caro valdžia užmoka mums savo galva.

Gana kentėjom ir vargom. Jau metas sukilt ir drėbt nuo savo sprando mūsų budelius.

Stokim kovon, vyrai, už liuosesnę ir laimingesnę darbininkų buitį, už savi rankią savo reikaluose, žmonių valdomą Lietuvą, už seimą Vilniaus mieste. Teprasmenga caro valdžiai! Tegyvuoja socialistas! Tegyvuoja gero vė darbininkų po kaimus ir miestus.

Centr. Kom. Liet. Social-Demokratų Partijos.

Politiška peržvalga.

7 liepos japonų laivynė išsėdo pakraščiuose Sachalino ir, beveik nesutikę jokio pasipriešinimo nuo maskolių, užėmė visą salą. Pasipriešit jau nebuvo kam, nes maskolių karumenės ir pirmiau labai mažai ten buvo, kuri matydama antenant japonus, išdegino viską Sachaline, ką tik suspėjo, ir pabėgo. Buvusieji Maskolijos ištremtiniai ir kiti praskaltėliai-kriminalistai – vieni pasmuko su karumene, kiti mielai pasidavė japonams.

Maskolijos su Japonija sątaikos labai iš lėto velkasi. Dabar gal jau ir bus kas nors padaryta, nes aprinkta tapo sątaikoms ir vieta – Portsmuthe, N.H. (Amerikoje). Čia pribus gaujos diplomatų iš abiejų pusių ir sątaikų tarybos atsidedngs kada apie pradžią rugpiučio. Į sątaikų komisijonierius nuo Maskolijos buvo išrinkta gr. Muravjov, Romos ambasadorius, kurs yra teipgi sąnariu Haagos tarptautiško teismo. Vienok caras jį išmetė ir paskyrė ant jo vietos Vitte. Szis iš pradžių vis buvo priešingas pradėjimui su Japonija karės.

Mandžurijoje japonai nustumę maskolius į klonius apie upę Tiumen. Taria, kad iki įvyks sątaikos, japonai daug dar užgrobs sau Mandžurijoje tiesų, kas pasunkis maskoliams ir visas tarybas.

Rengiama karė tarpe Zuvėdijos ir Norvegijos. Vokietijos kaizeris pasiryžęs padėti zuvėdams „nubausti“ norvegus. Jau net ir laivus rengia tuojau išleisti į skandinavų pakraščius.

DARBININKO

Chronika

Nelaimingi tie Amerikos lietuviai! Kur tik jie nepasigrįžta, visur jiems užtiesti žabangai; visur jų geresnius darbus truk-

„KOVA“

Lietuviu Darbininku Laikrasztis.

„KOVA“ iszeina kas pėtnydzia.

Kaėtuoja ant metų \$2.00

ant pusės metų —\$1.00

ant 3 mėnesių —50 c.

Europon —\$2.50.

Visokiuose susneszimuose turi but adre-
suojamą sziaip:

„Kova“

412 Siegel St.,

Philadelphia, Pa.

Apgarsinimai mokas:

Sykis už colį — 50 c.

Mėnuo už colį — \$1.00.

Metai už colį — \$10.00

„KOVA“ The Lithuanian weekly, published every Friday, by J. O. Shirvydas, 412 Siegel Str. Philadelphia. Pa.

Rates of Advertising:

One inch once \$0.50

One inch one month \$1.00

One inch one year \$10.00

Subscription rates:

One year \$2.00

Six months \$1.00

Three months \$0.50

All communications should be addressed to:

„Kova“

412 Siegel Str.,

Philadelphia. Pa.

Entered as second-class matter May 17, 1905,
at the post office at Philadelphia, Pa., under
the Act of Congress of March 3, 1879.

Ko mės reikalaujame:

1. Kolektyviškos savasties visų in-
dustrijų esančių rankose bendrovių
(trustų) ir draugovių, ir visų viešų
apsirupinimų patįs savim.

2. Demokratiškos prieziuros ant
tokių kolektyviškų industrijų ir ap-
sirupinimų.

3. Sutrumpinimo darbo valandų
ir laipsninio padidinimo algų.

4. Visuotinės apsaigos darbinin-
kų ir gerbiamo atilsio pasenusiems.

5. Užtekintumo kiekvienam žmo-
gii darbo.

6. Mokinti vaikus iki 18 metų.
Panaikinti vaikų darbą.

7. Lygių politikiškų tiesų vyrų-
kiems ir moteriškoms.

Brolau, jeigu tu geidi, balsuok už
socialistų partiją.

do, stabdo. Nuo pradžios jų ateivystės Amerikon, radosi visoki kimšėjai lietuvių į tautiškai pakvaišusių lenkų krepšį; vos prasidėjus tvertis grynai tautiškoms organizacijoms — ėmė jas daryti ir skerspainuoti jų augiui. Dabar kada žmonelės, atjauzdami sunkų padėjimą savo tėvų ir brolių, gyvenančių mieloj tėvynėj Lietuvoj, pradėjo dėti skatikėlius paramai revoliucijos, — išlindo ėieli šnebzlynai visokių slankunų ir parazitų, tykaučių tuos liaudės trupinėlius praryti. Rąšėm praėjusioj „Kovoj“, kad kun. Žilinkas išviliojo lawrensičių pinigų suaukautus revoliucijai, paskirti ant konkursų parašymui kokių ten raštų. Dabar skaitom „Vienybės“ ir „Lietuvos“ 28-se num., kad tie patįs „apaštalai“ išviliojo revoliucijinių aukų net 100 dol. nuo brocktoniečių, ir sugriebė į savo rezgines visą Massachussets valstybę. Kun. Žilinkas ir Pėza agituoja, kad žmonės neduotų nieko revoliucijai, nes tie pinigai, girdi, nueis į rankas Szliupo, Dembskio ir Szirvydo, kurie išplatįs „bedievystę“ (suprask, socializmą). Geriaus, girdi, žmonės padarytų, kad duotų parašymui matematikų, geografijų ir kt. — Tebun prakeikti tie stabdytojai žmonių vargdienių progreso! Atmįs mūsų tauta jiems už jų judošinius darbus...

Atžagareiviai nesnaudžia.

Prasidėjus šimet atvirai revoliucijai Maskolijoje, kaip kitose Amerikos lietuvių kolonijose, taip ir Massachusets valstyboje radosi gerai manančių vientaučių, kurie teipgi pradėjo rinkti revoliucijos sušelpimui aukas, prisidėdami prie to švento darbo su našlės skatikėliais.

Graziai tame pasirodė lietuviai Brocktono, Mass. Bet, ant nelaimės, atžagareiviai nesnaudžia. Skaitėme porą sąvaidžių atgal „Keleivyje“, kad brocktoniečiai jau surinktus revoliucijos pašalpai pinigus, žada paskirti atspaudinimui knygų (turbūt kantičkų), vietoje nusiųst pinigų Centrališkam Am. Liet. Rev. Komitetui.

Tas pat „Keleivis“, 21-ame num., vėl pasirodė kur tempia. Ten apsupdamas revoliucijos prasmę ukanomis, stengiasi paardyti vienybę, ir jau traukia savo skaitytojus atbulais. Bostone ir Cambridge, Mass., buvo surinkta revoliucijos paramai \$ 105.40, kuriuos giriasi „Keleivis“ pasiuntę tiesiog Europos komitetui. Rods tame nedaug butų blogo, bet nerėtįsi žinoti kas tuos pinigus pasiuntė ir kur, kokiam tai komitetui. Ten nepasakyta. O juk Europa plati. Komitetų visokių ten yra, kaip ir pas mus Amerikoje.

— Shenandoah'riečiai suėmė pinigus už Liet. Mokslo Dr-ės spaustuvę ir žadėjo juos paskirti revoliucijos reikalui. Bet tų pinigų niekur gražu, nesigirdėt. Turbut kokią gražią dieną pasakys ir jie, kaip bostoniečiai, kad pasiuent Europon; juk tas nenaujiena: anais metais to paties Shenandoah muzikantai surinko \$ 500 dol. streikieriam, o pasilaikė sau.

J. NAUJOKAS.

Žuk sau!

Kad graži gamta tau pavilios
Prie savo mėlės, smagurių, —
Linksminkla, džingklas iki valios;
Semk jos dovanas lik kraštų.

Atmink jog tai tas yra tavo,
Tu esi to viso dalis, —
Tavę visata užliuliuo:
Tu jos sūnus, paveldiny.

Bet jei tu šiandien nuskuřdintas,
Tu, kurs visatą dabini:
Jeigu tu po kojų pamintas, —
Atmink: tu pats savę mini.
Tyčioms nuslydai nuo ankstybės,
Ant kokios privačej' stovėt;
Pamylai retėžius vergybės,
Tau saldu nelaisvėj' kentėt.

Atsiladėj' motinos gamtos,
Jos mėlės, prigimtų tiesų: —
Tad žuk sau! — O ant tavo vietos
Gims daug jaunų, laisvų sūnų.

V-tis.

Parodymas apsirikimo.

„Kovos“ No.8, ant pusl. 61, 3 skiltyje, paminėdamas apie westvilliečių „dovaną T.M.D-ėi“, — kaip tos dr-ės prezidentas vadinąs jų „auką“ \$ 400, paskirtą išleidimui socialistiškoms knygos, — recenzentas, matyt, per neapsižiurėjimą, pažemino socializmą, nurodydamas, kad T.M.D. negalinti išleisti tokios knygos, nėra „pamena visi, kad pernai buvo „išrodyta“, jog T.M.D-ės įstatai „nepavėlįja“ išleisti raštų „nemoksliskiškų“, o ypač politiško turinio.“

Įšeina, kad socializmas yra „nemoksliskišk“....

Kad mūsų vienas—kitas draugas neįpultų į abejonę — skaitau už savo priedermę parodyt, kad taip nėra.

Socializmas, tiesa, prieš 50 metų suviršum, buvo „nemoksliskišk“, ir kaip tokių vadino „utopišku“, t. y. neįvykdomu, ant svajonių parentu.

Moksliskas gi socializmas, kurį mėt šiandien skelbiame ir kurio gaivinanti pajiega apsiereiskia visos pasaulės darbininkų judėjime, prasidėjo nuo Markso, apie 1848 metus (už tai Marksą kaip kas ir vadina „moksliškojo socializmo tėvu“).

Ikiol kalbėjau kaipo socialistas. Kaip T.M.D. sąnarys galiu pasakyti, kad ta dr-tė gali, prisilaikant savo įstatymų, išleidinėti knygeles kaip apie socializ-

na, taip ir ap-
pat gali, but m-
kiskų, gryna
gyvenamų rašt-
neturi tiesos iš-
kiančių savo įs-

Prierašas

butų klaida ir
cententas“ tą
drg J.B. daro
politika yra uc
bet ir vis gryn-
ti, traukanti u
nuo daugelio
padarė įranki
voje“ ant to ir
D-ė ikšioleis
Pernykštis tru
kaip giučai ap-
tą knygą, kur
atspaudinti, at
dinimo lėšomi
kaipo istoriški
nis veikalas, i
sliskas. Bet je
kokiais motyv-
kas, jo atspau
Tai viena.

B. sako, kad
dinėt raštų ag
tai pergyvena
galima agitaci
ir uždrausti.
Juk ji agitaci
Teisybė jos a
kas. Bet kad
veik visur-kur
nikeičia patįs
ekonomišką in-
tokių privalu
įstatai tai yra
patų darbas;
jau amžini, l
juos užbrėžt i
je tokie nedo-
dinti agitativ
vienok ir T.M
ti. Sieninis
leidžia nė ne
drg. J.B. senti
dar menkesni
„paškvilios“.
„reozento“
Tečiaus, ta
anot tos pata
knausinio.
nių, ant kuri

Maksim

Parašė
Retai taip

mą, teip ir apie politiką, nes apie ją teip pat gali būt moksliskai parašyta. Nemo-kliškų, grynai agitatyviškų, greitai pergyvenamų raštų arba paškvilių, T.M.D. neturi tiesos išleidinėt, nepermainius dabar veikiančių savo įstatymų.

J. Baltrusaitis.

Prierašas Redakcijos. Kame čion būtų klaida ir keno? Juk „Kovos“ „recenzentas“ tą patį, rodos, tvirtino, ką ir drg J.B. daro, t. y. kad socializmas ir politika yra netikta „dabar“ moksliski, bet ir vis gryninanti mokslą, jį šviežinan-ti, traukanti nuo jo raiščius, kurie jau nuo daugelio amžių buvo jį suvaržę ir padarę įrankiu privatiško „biznio“. „Kovoje“ ant to ir buvo nurodyta, kad T.M.D-ė ikšiolei to naujo mokslo bijojosi. Pernykštis trukšmas buvo ne kas kitas, kaip ginčai apie D-ro J. Szliupo parašy-tą knygą, kurią buvo ketinusi T.M.D-ė atspaudinti, ar bent prisidėti prie atspau-dinimo lėšomis. Ta knyga yra žinoma, kaipo istoriškai politiškas ir revoliuciji-nis veikalas, ir kaipo toksai jis yra moksliškas. Bet jos atspaudint nenorėta. Su kokiais motyvais, jeigu jis yra moksliškas, jo atspaudinimas atmeta?

Tai viena. Dabar apie antrą. Drg. J. B. sako, kad T.M.D-ė neturi tiesos išlei-dinėt raštų agitatyviškų, nes jie yra greitai pergyvenami paškviliai!..... Vargiai galima agitaciją sulgyinti su paškviliais ir uždrausti T.M.D-ėi užsiimti agitacija. Juk ji agitacijai ir yra susiorganizavusi. Teisybė jos agitacijos tikslas yra tautiškas. Bet kad šiandien darbai tautiški beveik visur-kur užleidžia vietą arba ir per-sikeičia patį į voiklumą reališkesnį, – į ekonomišką ir politišką kovą, tai kodėl tokių privalumų nepripažinti ir T.M.D-ė? Įstatai tai yra vienos dienos ir keletu y-patų darbas; jie nėra tokie druti ir teip jau amžini, kad reikėtų sunkaus darbo juos užbrėžt ir parašyt naujus – jeigu jau jie tokie nedori yra, kad nedaleidžia spau-dinti agitatyviškų raštų. NB. Ne visada vienok ir T.M.D-ės įstatai tokie kieti es-ti. Šieninius kalendorius jie liuosai pra-leidžia nė ne pyptelėję. Rodos, kad ir drg. J.B. sutiks, kad tie kalendoriai yra dar menkesni už garbavojamus agitacijos „paškvilius“. – Tokiu budu „Kovos“ „recenzento“ kaip ir nesuklysta.

Tečias, tas dalykas toks tuščias, kad, anot tos patarlės, nevertas nė išvalgyto kiaušinio. Turim darbų daug svarbes-nių, ant kurių nėra kam nė dirstelti.

✕ Maksim Gorkij ir jo pirmosios vargų dienos.

Parašė G. Brandes M.D.

Retai teip nusiduoda gyvenime, kad

raštininkai teip umai įgija garsą, kaip kad įgijo Gorkij; dar tik 12 metų suka-ko, kaip jo pirmąją apysakutę „Čelkasi“, patalpino Korolenka žurnale „Rus-skoje Bogatsvo“. Teipgi labai retai tas esti, kad rašėjas įgija tokią visąsvietinę reputaciją, budamas teip jaunas ir be jo-kio prisiručimo literaturoje.

Jis gimė Nižni Novgorode. Tikrasis jo vardas yra Aleksiejus Maksimaitis Pieškov, o Gorkij (Kartus) yra tikta pseudonimas. Jo tėvas buvo klijuotojas sienų popieroms, o senelis – dažėjas. Vai-kiukas, kaipo prigulintis prie artistų vei-slės, buvo prirašytas prie moliuotojų gil-dijos.

Vos sukakus penkeriems metams pasi-mirė jo tetušis, o sulaukus devynerių me-tų neteko ir motinos. Jo senelis, nuo ku-rio išmoko skaityti maldines ir psalmes, įtikino jį pas kurpį, bet vaikiukas nuo to pabėgo ir gavo darbą pas plaudarį, nuo kurio teipgi pabėgo ir įstojo sąkro-von šventų vaizdų, kur juos teipgi tēp-liodavo.

Vienok greit apleidęs ir šį užsiėmimą, parsisamdė tarnystėn ant vieno Volgos laivuko. Čia jis įgijo pirmutinį mokslą nuo virejo, kurs davė jam skaityti viso-kias knygas: legendas šventųjų, pasakas Gogolio ir Uspensio, teipgi Divmo no-velles. Tuom pat tarpu, buvdamas ant didžiausios Maskolijoje upės, jis gavo progą pažinti ir mokinties prigimtį savo žmonių ir padėjimą šalies.

Vėliaus jis apkeitė savo užsiėmimą ant daržininko paslaugos, ir toje vietoje pasi-liko iki 15-kos metų savo amžiaus.

Tada vis džiovinamas troškimu moks-lo, jis nukeliavo Kazaniun, turėdamas kudikio viltį, jog tame pagarsėjusiam universiteto mieste, mokslas duodasi už dyką.

Apsigavęs savo viltimis, jis priverstas buvo pristoti pas duonkepį, kur už sun-kausį – dar niekad nebandytą darbą, ga-vo 3 rublius ant mėnesio!

Pasirodė, kad geriausiai buvo jieskoti darbo pakraščiais Volgos Gorkij pir-miaus dirbo kaipo nešikas, paskiaus kai-po malkapiovis, ir vis skaitė visokias kny-gas, kokias tik jam geraširdžiai žmonės suteikdavo.

Bet jis uždirbdavo vos tik palaikymui savo kunė gyvasties, ir 1888 jis kėsinosi nusišauti.

Pagulėjęs kiek lignonbutyje, jis pagijo ir, išėjęs iš ten, užsimanė pardavinėti o-bolius. Bet šis užsiėmimas labai mažą jam tedavė pelną, už tai jis pametęs tą, nusidavė Caricinan, kur gavo vietą sig-naldavio (strieločnik).

Iš ten priverstas buvo sugrįžti Niž-niun, nes sukakus 21 metams turėjo

traukti kareivijos laimikį. Bet, kaip jis rašo, „karo oficeriai negalėjo pasinaudo-ti vaikėsu, kurio skylėtas buvo kunas“, ir kadangi jo žaizda buvo dar neužgijusi, jis nuo karumenės išliko, ir pradėjo gy-venimą vaikščiodamas tarpe darbininkų ir ant mugės gatvių su staunele alaus ant pečių, pardavinėdamas po taurę.

Paskiaus pasisekė jam gauti vietą pas vieną tiesginį (advokatą) už parankinį. Tiesginis Lojn buvo mokytas ir kiltapro-tis vyras. Gorkij sutiko pirmą tokį žmo-žų savo gyvastij. Jis pats sako, kad pa-žiutis su Lojn davė pamatus jo dvasiš-ka išsiplėtojimui.

Vienok jis neigai išbuvo ir pas Lojną. Jį traukė klajuno gyvenimas. Net ir jo raštuose vėliau tas atsispindėjo, nes dau-gybė ten įvestų ypatų – valkuai, nenno-ramos.

Jis pradėjo klujoti skersai ir išilgai plačios Maskolijos pasvietį, pelnydamas pragyvenimą tai kaipo kerdžius, tai pri-stodamas į dainininkų chorus; sykį kur ten Kaukaze net buvo tulo laikraščelio žinrašiu; pertai jis apsipažino su viso-kioms gyvenimo pusėmis ir tie visi ka-rakteriai paskiaus išsiliejo jo raštuose.

Kažikoks belaimis studentas įkvėpė jam 1892 m. idėją pabandyti talentą raš-liavoje. Tą vyruką, kurs nenusimany-damas prabudino dvasišką milžiną, Gor-kij paskiaus plačiai aprašė apysakoje po ypata Aleksandro Kalusin.

Dar vėliau vienus metus lemta buvo jam susitikti su Korolenko. Szis pa-tebėtinai lipšnus ir visur jau žinomas lte-ratas, – kurio vaikiškai meilaus budo ir plačių pečių bei raudonų skruostų nė vienas negali užmiršti, kurs tik susidurė su juom, – tas tai sukliudė tą talentuotą klajuną ir padarė jį žinomą ne tik Mas-kolijai bet ir visam pasauliui.

Jo vardas teip sparčiai pagarsėjo, kad viena išlaida jo veikalų keturiuose to-muose, atspaudinta keletą mėnesių at-gal, tapo išparduota 16.000 egz. begy-j šešių mėnesių.

Žinoma, skaičius ne teip jau didelis, jeigu mes pamislysim, kad Maskolijoje yra 130.000.000 gyventojų. Bet iš jų la-bai nedaugelis temoka skaityt, ir perkan-čių knyges skaitlius yra nedidesnis, kaip Skandinavų pakraščiais.

Apie Gorkio ypatybes, labiausiai apie jo stačiokišką būdą, daug yra pasakojama šio ir to. Sykį jis buvo Maskvos te-atre su Antanu Czekov. Laike pertrukio jis išėjo išgert taurę arbatos; ten jį paži-no ir apspito šimtai studentų ir kitos jau-numenės, kurie davė valią savo jaus-nams išsiplėpti, kad jie labai džiaugia-si jį pamatę; vieni plojo delnais, kiti draugiškai jam teškeno į petį.

Bet Gorkij aštriai juos sutrėmė: „Ar aš baletų šokė as, kad jūs man plojate delnais? Eikite ir sėskit į savo vietas, ir žiūrėkit į arbatos puodelius o ne į mane.“

Kada laikraščiai aštriai ant jo užsipludinėjo už jo šiurkštumą, jis aštriai atsiliepdavo, kad Maskolijoje nėra tokių žmonių, kurie užsiplėnytų sau pagarbę, bet tik yra publika galinti seilėtis veršio džiaugsmė ir plianškėti delnais.

Norint pilnai suprasti Gorkio veikalus, reikia pasižinti su jo gyvata, kadangi jis visur kur aprašo tikrai tą, ką jis pats matė ir patyrė. Nerasi pas jį temų ir išvadų iš praeities, nė lakiojimų kultūriškoje ertumoje.

Materijališkas svietas jo raštuose sveiktaičiai yra visai naujas. Taip naujas, kad spręsti apie tą, ar Gorkij gali išvesti tikrą, reališką gyvatos išvaizdą, arba spręsti apie jo poetišką gabumą, yra labai sunku ne-maskolui.

Skaitant jo raštus, reikia skaityt originalę (maskolių kalboj) arba bent pažinti Maskolijos gyvenimą.

LAISVĖS!

Laisvė, tai dalykas brangiausias už viską. Nieko nėra ant svieto brangesnio, kaip laisvė, ta saldi, auksinė laisvė! Nevien žmonės ir gyvunai reikalauja laisvės, bet medžiai ir augalai. Laisvė, tai yra visiem miela, visiem butinai reikalinga.

Bet kur yra šiandien ta laisvė?! Kur nežvilgterėk, kur nepasisuk, visi šaukia: despotai, prispaudikai, sugražinkit mum laisvę! Vienok, kaip tai skaudu darosi! Net medis ant medžio savo šakas užtiesia ir atima silpnesniam laisvę prie saulės spindulių; gyvunai, pamatę už savę silpnesnį, dantimis kalena, medžiodami ant viens kito ir atimdami jiems netik laisvę bet ir gyvastį. Visur ir pas visus yra despotizmas ir kova už buvį, ar tai rinkyje augmenų ar gyvunų. Tas pats yra su žmogum, su viešpačiu visatos. Jis yra protingas, stipras, valdo visą beveik prigimtį; jis yra galingas! Bet jis kartais yra dar biauresniu už beprotį galviją. Negrįžim męs į laikus užmirštos praeities jieskoti istoriškų baisenybių, skerdynių kurios dėlei noro keleto ypatų, paglemzdavo tukstančius gyvasčių tokių ypatų; skerdynių krikščionijos laikuose, kurias despotai proto įtaiydavo, arba pasikėlus krikščionijai, ji išnaikindavo minias tųjų kurie neėjo jų rodytais takais; kurie norėjo užlaikyti savo neprigulmybę, savo laisvę. Užteks jau faktų šiose dienose nutinkančių. Gamta beabejonės suteikė visiem žmonėm vienodą laisvę,

bet nevisiem tą laisvę vyksta palaikyti. Sztai mūsų senojoji tėvynė tukstančiai guldo galvas už atgavimą tos, jau mūsų tėvų pražudytos laisvės, politiškos ir ekonomiškos, kurią mum paglemžė viena ypata. Tukstančiai guldo galvas tolymuose rytuose, kad tam valdytojui 130 milijonų žmonių, priduoti dar kelis milijonus į jo baisius retėžius ir savo krauju tuos retėžius stiprina; o juk tie retėžiai veržia ir juos pačius. Žinoma, jė tą daro ne iš gero noro, jie yra priversti, jie belaisviai. Ar nebiaurus paveikslas: vienas žmogus sėdi ant kaklo 130 milijoninės žmonijos, ir teip sunkiai tą minią slėgia, kad visur tik baisus aimanavimai, verksmai su krauju mašosi! Tukstančiai krinta negyvais, ir tai vis dėl vieno! Tukstančiai deda savo gyvastis, milijonai aimanuoja, vis kad tik vienam pasaldinti dienas, kurios ir teip jam nekarčios! Baisu!..... O kaip jie, tie milijonai trokšta laisvės! Teisybė, ne visi; dauguma jau žino, kad jiems truksta ko, bet nežino kaip tas daiktas vadinamas. O tas tai yra laisvė. Kad žėdnas gyventų be prievartos, be prispaudinų, persekiojimų, tai jis tada jausių, kad jam nieko netruksta, ir jis tada būtų laisvas. Turi kalbą ir mintis, o negali savo draugam išreikšti; turi kojas, negali eiti kur nori; turi turta, negali su juom elgtis kaip nori! Jie trokšta laisvės, bet nežino kaip ją gauti.

Dėlto, imkim ir neškim męs tiems kentantiems laisvės žiburį! Parodykim kur tie belaisviai gali atrastį liuosybę! Tegul grįžta iš visų purvynų, kur yra subridę, ir kur juos laisvės priešai suvedė, o viską apleidę, lai glaudžias po užvėja raudono vėliuko, po kuriuom atsipeikės širdis, po kuriuom ras tą, ko jieskojo: brangią auksinę laisvę! Eidami po priedanga to vėliuko, raudono vėliuko socializmo, netik ras patį laisvę, bet jų širdyse užsidegs liepsna, kuri veržsis su visu smarkumu, idant tą laisvę ir terp kitų platinti. Po raudonu vėliuku socializmo nėra neapykantos luomų bei tautų, ten žiba visutina vienybė, lygybė, brolystė. Kur kiti paklydėliai nori supiudyti brolius, pavergti juos arba jų kraują laistyti, tai socializmas ištempia visas savo spēkas, idant prie to nedaleisti; stengias įgyvendint visutiną ramybę, sutikimą ir užtikrinti visiem laisvę! Mūsų visų priderystė yra kuogreičiausiai dauginti socialistų eiles idant nuo žodžių, pereitum ant darbų, galėtum įvykinti mūsų idealą! Neapsirikit, nesivilkit ant gražių žodžių; žiūrėkit į darbus! Pas mus pačius visokios spalvos konservatai, paskiau klerikalai ir nacionalistai, budami po letena sloginančio meškino, daug prirėkavo: šalin despotę, atitrauk cenzurą, duok kalbai, raš-

tams laisvę! O kad tokią laisvę jau veik atgavo, tai dabar patįs pradeda eiti pedomis to neapkenčiamojo despoto. Klerikalai pagaliau dabar viską daro, kad tik atimti laisvę žodžio ir spaudos: keikia iš sakyklų, tveria katalikiškas „tiesos“ dr-stes, ir t.t. Nacionalistai teipgi nesiliečia užpakalį (pav. užgynimas S.L.A. organui, pseudonimais pasirašiusių raštų talpinti). Ir teip, jie visi kariauja už laisvę..... Jiems rupi savo luomos, savo ratelai, bet kad kiti verkia, aimanuoja ir kenčia, jiems tas negalvoj! Beširdžiai!... + Broliai! Socializmas nori laisvės, laisvės visiem! Netokios laisvės, kad ji kentų laisvei kitų, bet lygiai laisvės visiem. Socializmas netrukia nė į vieną pusę, bet dirba dėlei laisvės visos žmonijos, labiausiai dėlei tųjų, katrie jos niekad neragavę, katrie ant šio svieto nieko nėra dar matę, kaip tik vargus. Socializmas neturi neapykantos ant kitataučių, jam visi žmonės lygūs; socializmas, atminkite! – nekariauja su patrijotizmu, pakol tas yra ne pavojingas bent keno laisvei. Socializmas nekariauja nė su kuom, nes jis yra ramybė; bet žinodamas savo teisų šventą siekinį, o rasdamas priešą, jis turi jį prašalinti, idant tas nekenktų laisvei žmonijos. Taigi socializmas naikina tiktai prispaudą, o sėja laisvę.

Vokietijos parlamente, kur atstovus išrenka patįs žmonės, yra apie 14 pasiuntinių – lenkų – katalikų. Ir tie visi eina su valdžia, siurbia žmones. Kad sykį lenkai-ultramontanai suprastų savo stovį, – negalėdami išrinkti savo pasiuntinių, vietoj atiduoti balsus savo priešams, vokiečiams – hakatistams, atiduotų juos draugams pavergtųjų, – socialistams, beabejonės nebūtų nė tų 1 milijardo markių paskirtų ant vokietinimo lenkų. Jie per socialistus išloštų ir tautystei savo. Socializmum neapeina tikėjimai nė tautos, bet apina lygi visų laisvę. Sztai vėl Norvegija nepriėmė žuvėdų karaliačio už valdovą, kuri varu norėta tas jai antmesti ir nutarė vardan 2½ milijono žmonių, jog ji busianti laimingesnė ne tik be Oskaro, bet ir visai atsiskyrsi nuo Žuvėdijos; bet tas pasenęs, karunuotas grobikas, paniekino balsą pustrėčio milijono žmonių, trokštančių laisvės, ir atkakliai prišinas paleisti iš-po savo letenos norvegų Žuvėdų parlamentas, po spudžiu karaliaus Oskaro, paskyrė net 25 mil. koronų mobilizavimui armijos ir užpuolimui ant Norvegijos. Beabejonės, dėl vieno žmogaus (Oskaro II) garbės, kaip dviguomo karaliaus, lietušį kraujas tukstančių žmonių, kad tam nebut užbėgę draugai laisvės, socialistai. Jie laikė susirinkimus, siuntė pasveikinimus laisviem norvegam, ir protestus žuvėdų despotam.

Tai darė ne norv
čių žuvėdų. Jie
naudos iš tos uni
lini; bet mato da
su savo visom pa
sviečio išnaikinti,
to, kam laisvė yr
na to vergija; kas
na to kitam, – s
giančios po vado
kurs rodo, kad j
tyti, vergija didi
silnosimo. Stol
vės, o greit atsiek
ruos socializmas,
mieloji laisvė.....

APGA

Susir

4-tes knogos L. S. P. A. (1
laisty; (laisty) Adako – ket
Prasidė 1 val. po pietų.
Knygos skleriorius .

Adresai Cent
Liet. S

Organizatorius: J. O. I
PI
Sekretorius susineszin
224 E. Main str. I
Sekretorius turų S. Gr
27 Broadway Ne
Lentlinikas – Dr. J. S
Philad., Pa.
Knyžinikas – K. Jon
Philad., Pa.

KUOPOMS IR P.

Szuomi pranė
partijos, kad nuog
nesmes įmokestis i
tralinan išdan, ar
Dr. J. Sziup
Philad.

ADRESAI KUO

Norėdami įstoti
ti informacijas apie
čius mūsų partij
viantačiai, kreipk
vo apygardoje esanč
dary. Czia žemiau
mes.

14 knuopa: – V. P
Angton str., Baltin

Prenumeratą, a
tamos spaudos daly
na ginsti tiesiai „L
Knyjai susitvėrę
pajamie sąnariai i
L.S.P.A. pa
prie centr. sek
naučio, 224 E. M
Centra liškas

Tai darė ne norvegų socialistai, bet pačių žuvėdų. Jie nemato niekam jokios naudos iš tos unijos tų tautų, apart kariuonių; bet mato daug prispaudimo, kurį jie su savo visom pajiegom stengiasi nuo pasviečio išnaikinti, ir įvykdinti laisvę. Dėlto, kam laisvė yra miela, o neapkenčiama vergija; kas myli būti laisvas ir velina to kitiem. — stokit į glitas armijos žengiančios po vadovyste raudono vėliuko, kurs rodo, kad pakanka jau kraują laistyti, vergiją didinti; kad atėjo laikas išsiliuosvimo. Stokim visi mylėtojai laisvės, o greit atsieksim savo idealą! Užgyvuos socializmas, o su juomi ir auksinė, mieloji laisvė.....

Parė iš Pažvelsio.

APGARSINIMAI.

Susirinkimai.

4-tos kuopos L. S. P. A., Čicago, Ill., atsibus 23 d. liepos, savaitinėje (halėje) Ažuko—kerčia Auburn ave. ir 33-čios gatvės. Prasidės 3 val. po pietų.

Kuopos sekretorius J. KRUMAS.

Adresai Centrališkojo Komiteto Liet. Soc. Par. Am.

Organizatorius: J. O. Szirvydas, 412 Siegel str. Philadelphia, Pa.
 Sekretorius susisėsimų J. Baltrusaitis
 224 E. Main str. Plymouth, Pa.
 Sekretorius turtų S. Gribauckas
 237 Broadway New York, N. Y.
 Išzdininkas — Dr. J. Szliupas, 328 Federal str., Philad., Pa.
 Knygininkas — K. Jonaitis, 1227 Kater str., Philad., Pa.

KUOPOMS IR PAVIENIAMS L.S.P.A.

Sziuomi pranešame draugams mūsų partijos, kad nuog šiol siuntinėtumet mėnesines įmokestis ir aukas išimtinai centrališkan išdan, ant šio adr so:

Dr. J. Szliupas, 328 Federal str., Philadelphia, Pa.

ADRESAI KUOPU VIRSZININKU.

Norėdami į-toti į L.S.P.A. arba gauti informacijas apie visus dalykus, lytinčius mūsų partijos ir mūsų literatūros, vientaučiai, kreipkitės kiekvienas prie savo apygardoj esaučių mūsų partijos atstovų. Czia žemiau paduodame jų adresu.

14 kuopa: — V.P. Czesna, 731 W. Lexington str., Baltimore, Md.

Prenumeratą, apgarsinimus ir kitus visus spaudos dalykuose įmokėjimus reikia siųsti tiesiai „Kovos“ redakcijon.

Naujai susitvėrę kuopos, teipgi prisidėjusieji šanariai prie kuopų ir įstojantieji į L.S.P.A. pavieniai, teiksitis kreiptis prie centr. sekr. susisėsimų— J. Baltrušaičio, 224 E. Main st., Plymouth, Pa.

Centrališkas Kom. L.S.P.A.

LAPELIAI SOCIALIZMO PROPAGANDAI.

Turtas ir darbas; 1-3 ct. 25-50 ct.
 Nelaisviai ir elgetos: 1-3 ct. 25-50 ct.
 Pasimokinimas nuo asilų 1-3 ct.; 25-50 ct.
 Kas yra socializmas: 100 — 10 ct.,
 Kapitalistų bankietas: 100 — 10 ct.,
 Broliai darbininkai ir darbininkės: 1-5 c. 6-25
 Gaunama „Kovos“ redakcijoje.

Teiksis visos kuopos priduoti adresus savo organizatorių, arba bent sekretorių, kurie būtų galima patalpinti į „Kovą“

„LIETUVA“

Savaitinis laikraštis, išėina kas penytėčia Chicago, Ill. Prenumerata Suv. Valstijose, Kanadoje ir Mexike

ant metų \$ 2.00.

ant pusės metų \$ 1.00

Europoje ir kitose viešpatystose:

ant metų \$ 3.00;

ant pusės metų \$ 1.50.

„Lietuvos“ Redakcijoje galima gauti visokių lietuviškų ir lenkiškų knygų; čia yra didžiausia lietuviška knygynėčia visoje Amerikoje. Teipgi „Lietuvos“ Redakcija parduoda šipkortes ant geriausių ir greičiausių laivų ir siunčia pinigus į visas dalis svieto geriau ir greičiau kaip visi kiti. Su visais reikalais adresuokite teip:

A. Olševskis,
 924 33-rd str. Chicago, Ill.

CARIŠKA MYLISTA!

Dvygalvė Maskolijos hydra, paprastai caru vadinama, davė žmonėms išskiriant žydus, „Liuosybę tikėjimo“. Kas norėtų įgauti tikrą išmanymą, ką ta mylista reiškia, lai skaito knygą „KANKINTOJAI IR KANKINTINIAI už MOKSLA“ parašytą kun. V. Dembskio; nes mėginti sutalkinti tuodu žodžiu, biauresniu būtų juoku, negu kalbėti apie verdantį ledą, arba užšalusią liepsną. Knygą (190 pusl.) galima gauti tik pas autorių: Rev. Vl. Dembskis, 328 Federal str. Philad. Pa. Prėke \$ 1.00.

„VIENYBE LIETUVININKU“

Išleidžiamas nuo 1886 metų, kas sereoda. Paduoda svarbes ir akyvas žines iš Amerikos, Lietuvos ir viso pasviečio.

Norėdami dasižinoti apie dabartinį padėjimą Lietuvoj užsirašykite „V-bę“ Kaštuoja ant metų \$ 2.00.

J.J. Paukštis,
 224 E. Main str. Plymouth, Pa.

„KOVA“ galima gauti pirkt kas subatą, pavieniais nu merais po 5 c., pas šinos mūsų atstovus ir platintojus raštų:

A. Siderevyčius, 569 Hamilton str. CLEVELAND, O.
 A. Žvinakevyčius, 40 E. Center str. SHENANDOAH, PA.
 B. Vokietaitis, Box 672, SHELTON, CONN.
 Ilgandas, 3108 So. Halsted str. Chicago, Ill.
 J. Petrikys, 1514 Ross Ave. Scranton, Pa.
 A. Stonelis, 24 West str. Newark, N. J.
 M. J. Moteunas, 225 W. Pratt Str. BALTIMORE, MD.
 M. Padolskis, 24 N. Empire Str. WILKES BARRE, PA.
 E. Froomes, 73 Grand Str., Sta. W — BROOKLYN, N. Y.
 P. Kallius 532 Ann Str., ALLGHENY, PA.

TEMYKITE!

Šiuomi pranešu lietuviškai visfimenel, kad mano aptiekoje laiko offisą

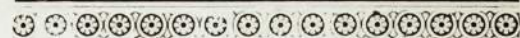
DR. A. L. GRAICZUNAS

DR. M. P. KASSAKAUCKAS

kurie daktarai yra nuo seniai pagarsėję, kaip geriausi ir pasekmingiausi gydytojai ir gali bft matyti asabiškai mano aptiekoje, arba pašaukti į namus per telefoną kožnam laike. Teipgi duodu žinią, jog mano aptieka yra didelei aprūpinta visokioms gyduolėmims ir reikalingais daigtais kaip importuotais iš užmarės teip ir šio amerikoniško krajaus. RECEPTAI DAKTARŲ yra išpildomi su didžiausia atyda ir už pigiausių prekę.

J. LESZCZINSKI, APTIEKORRIUS
 3315 So. Morgan St., Chicago, Ill.
 Telephone Yards 709

Visus kitus daktarus, kokius kas reikalau, pašausim per telefoną [10-13]

AR KRAUSTAISI KUR? eik pas

J. Jakszti

Jis tau perkraustys nors krasztan svieto, perveža formezius, parduoda malkas; priima apsteliavimus žočių ar rasztu. Gyvena:

1331 So. Front Str., Philad. Pa.

PIRMOJI LIETUVISZKA

Mėsinyczia ir Grosernia.

S. ARBASZAUSKAS

1229 So. Second Str., Philad. Pa.
 Keystone Teleph. Main 46-84 D.

Užlaiko kasdien sviežią mėšą, kiauliena, veršieną, jautieną, avinczieną, kumpiai svieži ir rukyti, visokios deszros; teipgi užlaikau miltus, cukrų, kavą, arbatą, surį, silkes ir viską, kas tik yra reikalinga žmogui dėl maisto, ir viskas pigiau, negu kur kitur.

Padekavone.

Poni Marė Szezerdieka, po n. 109 kenilworth gat., sziuomi vieszai acziuoja Druį P. ROVNO, už iszgydima, nuo labai pavojingos ligos (Peritonitis), kurią profesoriai ir kiti daktarai lėmė jau neiszgydoma. Todėl patariu visieis gentainiams kreiptis pas

D RĄ PHIL ROVNO,
 423 Pine gatvė, Ph lad., Pa.

VIENATINIS LIETUVISZKAS SALIUNAS
 CAMDENE, N. J.

JULIUS GALMIN

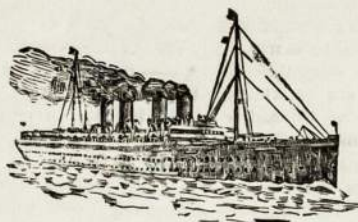
Visoki skanęs szvieži gėrimai: alus degtinė, vynas, likieriai; puikęs cigarai.

400 Mechanic str., Camden, N. J.
 Bell 'Phone, 868-x E. 'Phone, 1033-A

Visi broliai lietuviai pas
JONA DAUGŠEVYČE!
 Naujai uždėjau SALIUNA, užlaikau gardų alų, šnapsą ir cigarus pirmos kliasos; teipgi du poll-tabeliu linksmam praleidimui laiko. Atsilanky kit po No. 122 S. Stokton str. BALTIMORE, MD. priešais Market Clare pabriką.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA LIETUVIŠKA BANKA
Philadelphijoje, Pa.
PARDUODA LAIVAKORTES
ant geriausių linijų laivų.

Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentura geležinkelių tikietis

Parduodame geležinkelių tikietis į visus miestus Jungtinių Valstijų.
609 South 3-čia gatvė, Philadelphia, Pa.

DIDŽIAUSIA LIETUVIŠKA KRAUTUVĖ

Freedman & Mesirov.

Kampas 4-tos ir South Str. PHILADELPHIA, Pa.

Uzkviečiame visus lietuvius mūsų vientaučius ir draugus apsilankyti ir persiliudyti, kad pas mus yra didžiausia sankrova:

DRAPANŲ, SKRYBELIŲ IR CZEVEKYŲ

Viskas pagal naujausios mados reikalavimu, geriausi pirkiniai, pigiausias prekės. Prekė visuomet viena.

Prosiname ir taisome drapanas mūsų lankytojams už dyką.

TEMYKITE!

Vienatinė lietuviška Aptieka

P. Rovno,

Kampas 3-čios ir Monroe arba
724 So. 3-rd str. Philadelphia Pa.

Toje aptiekoje viską galima gauti, kaip ir sename krauj: tikras Pain Expeleris, Gumbo, Bobro, pilvo ir anodino lašai; Kinder Balsamas; dielės ir bonkos; visoki kvėpalai, muilai ir visoki kosmetikos daiktai, vietiniai ir iš užsienių; receptai sutaisomi iš geriausių kemiškų padarinių, sulyg daktaro nuorašų. Prie to duodasi kiekvienam nesveikam higieniškos patarimės. Aptieka atvira dieną ir naktį. Visokiais lietuvišiais kalbama

Dr. J. Szliupas.

328 Federal Str. Philadelphia, Pa.
Main 47-50-A (Keystone Telephone).

N. CZELEDINAS.

921 S. 2-nd Str. Philadelphia, Pa.

Saliunas

Gardųs ir švieži gėrimai; puikus vynas, visokis šnapsas ir likerai; skanus alutis. Pirmiausia lietuvių užėiga.

GERIAUSIA APTIEKA. ZIONS PHARMACY

S. E. Cor. 3-čios ir Christian St., Philadelphia.

Gryni vaistai, nebrangios prekės ir sanžiniszka patarimas visose szakos medicinos. Teipgi mes gelbstime visiems žmonėm jieszkantem sveikatos.

TEMYKIT DARBININKAI!

VINCAS NEMURA laiko SALIUNA po
No. 215 S. Sharp str., Baltimore, Md.

Ten rasit geriausių ir gardžiausių gerimų ir šėip jau visokiam reikale žmogui duoda rodą, nes yra tikras lietuvis ir darbininkas.

PIGI KURPIŲ KRAUTUVĖ H. Adelston.

725 So Second Str. Philad. Pa.
Visokios, naujausios mados czeverykai, vyrams, moterims ir vaikams. Susiszneka lietuviszkai. Pizios prekės.

B. RAMANAUSKAS.

938 So. 2-nd; Philad. Tel. 65-15 D. Market

SALIUNAS.

Čia galima gauti išsigert skaniausių gerimų: šnapsos, vyno, likerų, šviežio aluceio ir tt. Kvėpianti cigara užkandžiai per dieną ant stalo.

LIETUVIŠKA APTIEKA

Joffe & Wolff.

3-čia ir Bambridge Str., Philadelph. Pa.

Prilaikome visuomet krautuveje grynus vaistus, visokias europėjiszkas szakuis; teipgi turime: Severos gyduotes, Groblevskio, Treinerio Kartųjį vyną, Pain expellerį, šviežias dieles. — Uzkviečiame visus lietuvius lankyti į mūsų sąkrovą. Receptus sutaisome su didžiausia atyda.

E. W. Giles.

APTIEKORIUS ANT KAMPO 2-nd ir FEDERAL
Trinerio Kartusis Vynas 1.00
Severos Balsamas 50
Severos Pilvo Bitersas 1.00
Receptus sutaiso ant visokių kainų dieną ir nakt.

Kolsun Bros.

Main Office 224 Bainbridge Street.

Karietos šermentims, baliams, vestuvėms ir t. t. pribauna bile valandoje —

Keystone Telephone
Main 48-42 D.

Priima orderius teipgi: Georg Kolsun 9550. Waters

Shepherd's APTIEKA

N.E. kampas 2 ros ir Dickinson Str., Philadelphia, Pa.

Dr. A. L. GRAICZUNAS.

3202 So. Halsted St. cor. 32-nd Street, Chicago, Ill.

Jeigu sergi, nek pas svetimtautį daktarą, su kuriuom negali susikalbėti, bet pasiteirauk apie Daktarą A. L. Graičūną. Jeigu negali pats ateit į Daktaro Offisą, pasisauk į savo namus per telefoną Yards 7399 arba 709 Yards, o jeigu pertoli gyvenim, rasyk laišką su aprašymu savo ligos. Daktaras A. L. Graičūnas gydo visokias ligas be skirtumo — vyrų, moterų ir vaikų, o ypatingai paslaptas ir limpančias ligas. Taigi ypatingai puotėlį panašias ligas, privalo greičiausiai kreiptis pas Dr. A. L. Graičūną, o taps išgydytas. Atsisaukit po šiuo adresu: — Dr. A. L. GRAICZUNAS, 3202 So. Halsted, Chicago, Ill. (10-13)

Dr. L. A. DIX,

Offisas ir aptieka ant 799 So. 2-nd str.
Kvaciara ant 1640 So. 4-tos.
Daktariškos rodos offise už dyką.

Nr. II.

9-ame nur
rodyti, kad ž
kos mintis su
gauna sau
rint į tą, kai
seneliai. 10
nau, kaip šit
pragyvenimą
„perviršinį p
Kaip tas r
misi į kruvą
pusės kapita
tekluose, iš
kretūtos pe
kapitalistai
darbininką.
kožas kapit
seneliai, buv
tai ir ne įstal
ba jų bernai
įkalbinėja ne
jog jų lobiai
tėvų arba jų
mą, ir kad t
kurie su tuor
Iš kitos p
lykas, kad su
singni jaučia,
jų uždarbį. J
tos mašinos r
niu, negu bu
teipgi, kad j
mokestį, neg
mian.
Toku bud
socialistai ja
išaškina ir u
ji privalo išsi
ginklas buvo
bo davėjais p
nose smulkių
jų šį-tą išloš
tynuodamos
kiai nenorėd
ką, ir nors
tis; jiem tas
uždaryt dirbt